

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

Yaşlandıkça Kendine Benzeyeceksin

Prof. Dr. İsmail Tufan

Yaşlılık insanı bilge yapabilir mi? Belki diyelim. Ama bilgili kesinlikle yapmaz. Bilgisizlik, gençlikten yaşlılığa aktarılan önemli bir özelliğimizdir. Gerontolojide bir hipotez der ki: İnsan yaşlandıkça kendisine benzer (J. Birren).

İnsan kendisine mi benzer? Gençlikte başkasına mı benziyoruz? Bir bakıma öyle. Gençken tecrüben yok, ama aslında bilgin de yok. Sadece sen “var” zannediyorsun. Gençken her şeyi bildiğini zanneden bir çaylaksın aslında. Yaşın ilerledikçe bunun farkına varıyorsun. Erken farkına varırsan, o zaman kendine benzeme şansın artar. Ne yazık ki bunun farkına varanların sayısı fazla değildir. Kendimi de bunların içinde sayıyorum.

Yaşın ilerledikçe kendine benzemen otomatikman olan bir şey değil. Bir şeyler yapman lazım. O “bir şeyleri” yaparken bilinçli davranmalısın. Gelişigüzel şeyler yapmamalısın. Seni hep bir adım ileriye taşıyacak şeyler olmalı. En iyisi bilgisizliğini kabul etmekle başlamandır. Eskiden beri bildiklerini bilmediğini kabul edip gözden geçirmelisin. Göreceksin, bildiğin birçok şeyi bilmediğini anlayacaksın.

En iyi bildiğine inandığın, hatta bildiğinden emin olduğun nedir? Mesela doğum tarihin. Yaşın yani. Nereden biliyorsun? Nüfus kağıdında yazıyor. Annen ve baban da öyle diyor. O zaman doğru olması gerekir. Doğru olması gerekir, ama “sen” biliyor musun? Hayır; sadece kulaktan dolma bilgidir. Bildiğin bir şey değil, sadece sana söylenendir. Bize birçok şey söyleniyor. Her gün kesintisiz olarak birileri bir şeyler söylüyor ve biz bunları “bilgi” kabul ederek, bilgili olduğumuzu düşünüyoruz.

Başka çok iyi bildiğin ne var? Doğruluğundan emin olduğun? Şüphe duymadığın? Mesela suyun iki hidrojen bir oksijen atomundan meydana geldiğini elbette biliyorsun. Bunu gerçekten biliyor musun? Elbette bu da sana birileri tarafından aktarıldı. Birileri de birilerinden işitti ve sana söyledi. Bildiğimiz çok şey aslında kendi bilgimiz değil, sadece “aktarılan” bilgilerdir. Aktarılan bilgileri doğru kabul ettiğimiz için “biliyorum” diyoruz.

Basit bir test yapabiliriz: 4’ün karekökünün 2 olduğunu biliyorsun. Ama karekök nasıl hesaplanır biliyor musun? 1345’in karekökünü “hesapla” deseler, hesap makinesi kullanmadan, hesaplayabilir misin? Ben etrafımda çok az kişi tanıyorum, karekök hesabını yapabilirsin. Cebindeki cep telefonu biliyor, ama kendisi bilmiyor. Cepteki “akıllı cep telefonları”, insanlara her gün akılsız olduklarını söylüyor.

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

En iyi bildiğin daha neler var? Kendini biliyor musun? Mesela! Eminim “biliyorum” diyeceksin. Ama herkes yaşlandıkça kendine benziyorsa, o zaman ileride kendine benzeyeceksin, demektir. Dolayısıyla şu anda “ben” dediğin kişi, sen olamazsın. İleride kendine benzeyerek olacaksın. Varsayım böyle diyor.

Ama ilerisi ne zaman? Yirmi yaşındayken belki otuz yaşına geleceğini düşünerek ileriye tanımlıyordun. Kırkıdayken elliyi. Yetmişindeysen sekseni, seksenlikler doksanı hayal ediyordun. İlerisi hep “şimdinin ötesi” ise, o zaman insan yaşlandıkça hiçbir zaman kendisine benzediğini göremeyecek.